

Overheidssteun voor dual use en militaire O&O&I

16 april 2018

VARIO

Johan Martens, raadslid en Danielle Raspoet, directeur
Parlementaire hoorzitting
19 juni 2018

VARIO

Vlaamse Adviesraad voor
Innoveren & Ondernemen

Vraag om advies

- ✓ **6 februari 2018: vraag om advies van minister Philippe Muyters over de wenselijkheid van de actualisering van de Richtlijn Van den Brande**
- ✓ **Het advies steunt op een onderbouwde analyse van context en probleemstelling**
- ✓ **Methodologie:**
 - Desk research
 - Raadpleging experts en actoren
 - Benchmark oefening
- ✓ **Advies overhandigd aan de minister op 16 april 2018**

ANALYSE VAN CONTEXT EN PROBLEEMSTELLING

Vlaanderen
is ambitieus

Richtlijn(en) Van den Brande

m.b.t. steun aan onderzoeksprojecten met een mogelijke militaire affiniteit

Richtlijn 1994

“Onderzoeksprojecten die eenduidig en volledige militaire toepassingen beogen met een offensief karakter, dienen niet weerhouden te worden.

Projecten waarbij onderzoek verricht wordt naar technologieën en producten die zowel voor burgerlijke als voor defensieve militaire doeleinden zouden kunnen gebruikt worden, kunnen wel voor steun in aanmerking komen indien duidelijk gemotiveerd wordt voor welke burgerlijke toepassing de technologie of het product zal aangewend worden. Ook projecten met een meer generisch karakter waarbij de militaire toepassing niet expliciet aanwezig is, kunnen in aanmerking komen.”

Richtlijn 1999

“Zowel voor wat betreft de steun aan de diverse projectvormen van wetenschappelijk onderzoek en technologische ontwikkeling, als wat betreft de financiering van onderzoeksmandaten, wenst de Vlaamse Regering de ondersteuning uit te sluiten van projecten en mandaten welke rechtstreeks leiden tot toepassingen in wapens en wapensystemen, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, zoals bepaald in de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.”

Vlaanderen
is ambitieus

Richtlijn(en) Van den Brande

✓ Toepassingsgebied richtlijnen:

- Richtlijnen ENKEL betrekking op de IWT-instrumenten (projecten en mandaten);
- Na opheffing IWT worden enkel nog volgende VLAIO-instrumenten gevat: O&O-bedrijfsprojecten, Baekeland- en innovatiemandaten;
- FWO, BOF, maar ook IOF ... worden NIET gevat door richtlijn;
- Dus voornamelijk ondersteuning van O&O&I van bedrijven

✓ Huidige invulling/aanpak door VLAIO:

- Procedure zoals opgenomen in de richtlijnen, maar geen toelichting op de VLAIO-website
- Ontvankelijkheidsvoorwaarden ontwikkelings- en onderzoeksprojecten: “*Projecten met een militaire affiniteit komen niet in aanmerking*”

Schets van de problematiek

- ✓ **Onduidelijkheid afbakening en definities, interpretatie en implementatie van de richtlijnen**
 - Militaire affiniteit versus militaire finaliteit
 - De term tweeërlei gebruik of dual use:
 - Geen verwijzing naar Europese Verordening
 - Beide richtlijnen bestaan naast elkaar

Schets van de problematiek

✓ Een gewijzigde geopolitieke context:

- Jaren '90: tijdsvak waarin defensievraagstukken minder aan de orde waren en defensiebudgetten krompen
 - Nu: complexe multipolaire wereld met toenemende instabiliteit, conflicten in (omliggende) regio's en nieuwe opkomende veiligheidsdreigingen
 - Veiligheids- en defensieaspecten hebben sterk aan belang gewonnen
- Nieuwe initiatieven met militaire finaliteit op EU-niveau
- België: Strategische Visie voor Defensie 2030

Schets van de problematiek

- ✓ **Dual use: door technologische evolutie naar 'non issue' en 'hefboom voor innovatie'**
- Jaren '90 versus nu: grens tussen dual use en militaire toepassingen vervaagt steeds meer
- Veel onderzoek en technologie is hypothetisch dual use
 - Onderzoek op de lagere TRL-niveaus: in een vroeg stadium meestal geen specifieke defensie of civiele oriëntatie
- Europa stimuleert dual use onderzoek voor civiele toepassingen

Impact richtlijnen Van den Brande

✓ Ondermijnt competitiviteit van de Vlaamse ondernemingen

- Vlaams industrieel weefsel: geen Vlaamse defensie-industrie, wel kmo's met diverse en hoogtechnologische competenties die vaak toeleveranciers zijn van systeembouwers
 - Richtlijnen worden te streng geïmplementeerd:
 - Zelfs onderzoek met militaire affiniteit (dual use) is problematisch
 - Zelfcensuur Vlaamse bedrijven
 - Zelffinanciering (voor)ontwikkelingstraject: minder risico, minder innovatief, trager traject...
 - Buitenlandse investeerders verwijzen naar de beperkingen van de Richtlijnen
 - Benchmarkoefening:
 - Richtlijnen m.b.t. de financiering van dual use onderzoek bestaan niet (BR, WAL, NL, AT, FI, DK, DE, VK, EU)
- ➔ Ondermijnt internationale en interregionale competitiviteit
- ➔ Hinderpaal om voldoende competenties/referenties op te bouwen om deel te nemen aan projecten in federaal, Europese en internationale context
- ➔ Risico op technologische achterstand

Impact richtlijnen Van den Brande

✓ Missen van nieuwe opportuniteiten

- Federale initiatieven:
 - Investerings in hoofdmateriaal voor Defensie
 - Opportuniteiten voor 'maatschappelijke return', vereist cofinanciering
 - Toename aandeel van Defensiebudget voor O&T
 - Europese initiatieven:
 - Dual use onderzoek mogelijk in Horizon 2020, EFRO, COSME
 - Europees Defensie Fonds: onderzoek met militaire finaliteit
 - Onderzoeksluik: 100% financiering
 - Capability luik: vereist cofinanciering vanuit de lidstaten
- ➔ Moeilijk om plaats in te nemen in globale waardeketen van systeembouwers
- ➔ Zonder cofinanciering missen we opportuniteiten voor 'maatschappelijke return' en het capability luik.

Omgaan met ethische aspect

- ✓ **Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, VLIR, universiteiten**

- Eigen beleid met ethische procedure

- ✓ **Bedrijven**

- Eigen ethisch beleid
- Belangrijk controlemechanisme via export

- ✓ **Europa**

- Uitgewerkte procedure met ethische checks en -commissies

AANBEVELINGEN VARIO

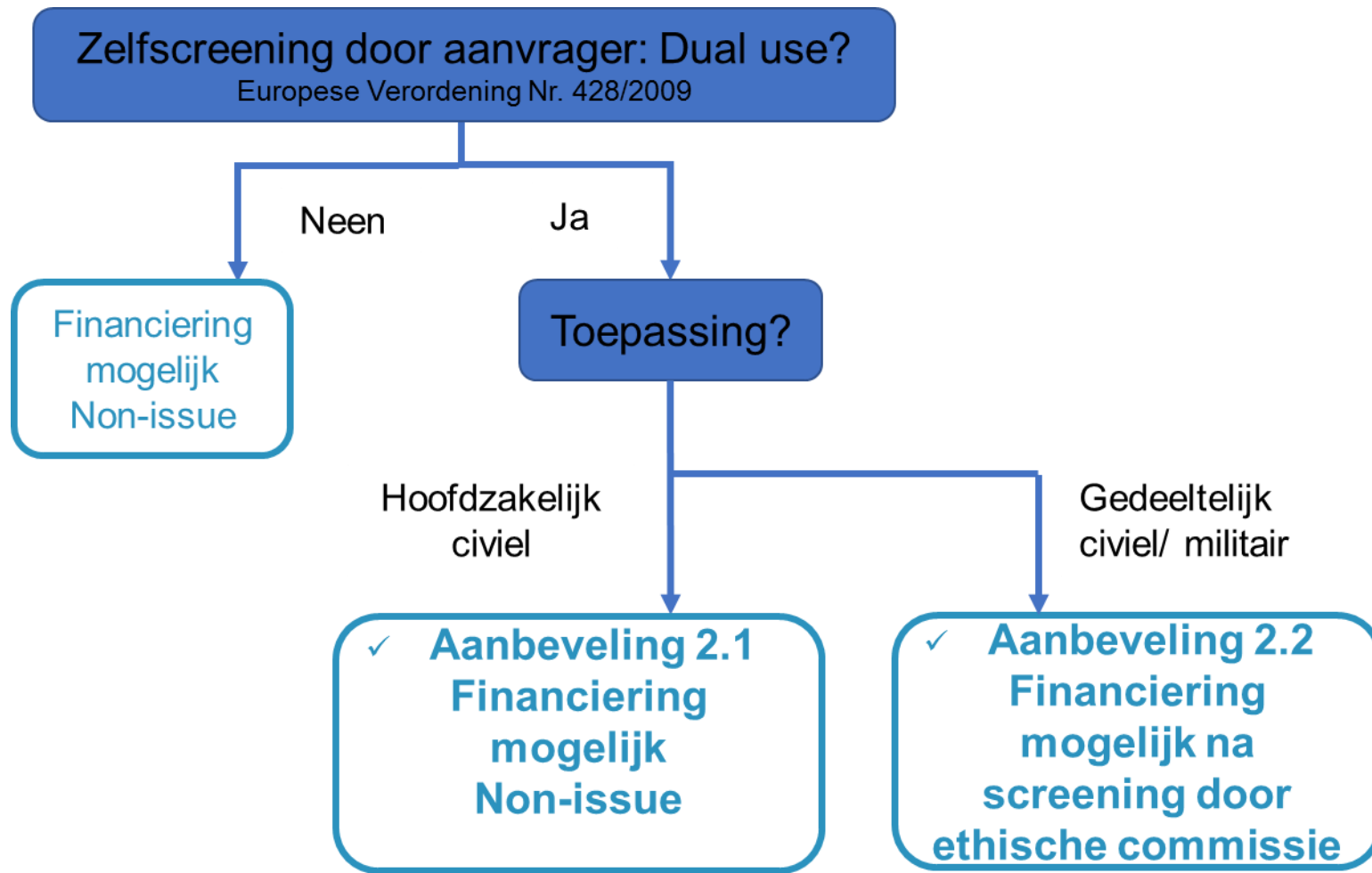
Vlaanderen
is ambitieus

Aanbeveling 1: Nood aan een duidelijk kader voor ondersteuning van dual use en militaire O&O&I

- ✓ **Aanbeveling 1.1: Starten met een schone lei**
- ✓ **Aanbeveling 1.2: Een nieuw kader – duidelijk en harmonieus**
 - VARIO maakt onderscheid tussen dual use en militaire O&O&I!
 - Zoveel mogelijk aligneren met Europa
 - Militair onderzoek in het kader van strategisch overleg tussen beleidsniveaus

Aanbeveling 2: Kader voor dual use O&O&I

- ✓ **Aanbeveling 2.3: Maatschappelijke return n.a.v. investeringen militair hoofdmateriaal Defensie – Vlaamse cofinanciering mogelijk**
 - Link maken met Belgisch ecosysteem en clusters opzetten rond bepaalde toepassingen vb. cybersecurity, technologiecentra voor additive manufacturing, marine technologie...

Aanbeveling 3: O&O&I met militaire finaliteit

- ✓ **Aanbeveling 3.1: Strategisch overleg tussen beleidsniveaus**
- ✓ **Aanbeveling 3.2: Deelname aan Europese en federale initiatieven met militaire finaliteit – mogelijk maken**
 - Cofinanciering Europees Defensie Fonds moet deel uitmaken van strategisch overleg
- ✓ **Aanbeveling 3.3: Toename besteding federale O&T-middelen**
 - Belang behalen 2% norm (2% defensie-inspanningen van Defensie voor O&T)

Bedankt

Contact:

Danielle.raspoet@vario.be

www.vario.be

Advies beschikbaar op website

<https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-3-overheidssteun-voor-dual-use-militaire-ooi>